

Až se spustí fúze, skončí krize

MF Dnes, 23.3.2009, str. 4

JIŘÍ SMETANA

Existuje riziko, že dojde ke státnímu organizování kartelových dohod, říká šéf antimonopolního úřadu

Brno - Trh fúzí je opatrnější a může dojít k tomu, že kartelové dohody začnou organizovat některé státy. Tak vypadají dopady krize při pohledu z okna Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, který vede Martin Pecina.

* Projevuje se současná ekonomická situace na práci vašeho úřadu?

Zaznamenali jsme pokles fúzí. To je však v případě krizí normální. Po útocích na Světové obchodní centrum také šel počet prodejů a nákupů firem na polovičku. Když se začne vývoj otáčet, silní začnou kupovat zkrachovalé a počet naopak významně vzroste. Jakmile firmy vytuší, že nákupní ceny už nižší nebudou, začnou nakupovat. A to bude náznak, že krize odeznívá. Ona je totiž především o psychice, a když se velcí hráči rozhodnou, že už krize není, tak skutečně nebude.

* V jakých sektorech se podle vás fúze nejvíc rozšíří? Dá se usuzovat, že problémy budou mít zejména strojírenské podniky.

Jestli poklesla průmyslová výroba o 10 procent, tak to znamená, že se dostáváme na úroveň začátku loňského roku, protože ona doteď rostla dvouciferným číslem. Když tedy průmyslová produkce klesne o 20 procent, neznamená to, že bude dvacet procent průmyslových firem na krach. Neobávám se o automobilový průmysl. Nákup auta se nedá odkládat donekonečna, teď všichni čekají, kdy to bude nejlevnější, ale nakonec auta budou kupovat.

* Co stavební firmy a banky?

Nepočítám, že by se to odrazilo na trhu stavebních firem, protože tam jsou všechny vlády schopné efektivně vynakládat prostředky na investice tak, aby tento sektor podržely. Přijdou investice do ekologie, infrastruktury. Dá se čekat, že k fúzím dojde ve strojírenství a službách. Ve strojírenství bude ale stejně většina velkých fúzí posuzována v Bruselu. Pokud k nějakým změnám dojde v bankovním sektoru, nebude to z našeho pohledu problém. Bankovních domů je mnoho, takže nebezpečí dominance nehrozí. Navíc velké banky jsou součástí mezinárodních společností, takže to opět půjde přes Brusel.

* Liší se přístup úřadu k běžným fúzím a těm vyvolaným krizí?

Pokud jedna firma kupuje druhou před krachem, nebo se slučují, aby přežily, tak se fúze na celém světě posuzují běžněji. Na to budeme samozřejmě přihlížet. Je rozdíl, když se chtějí spojit dva konkurenti s třicetiprocentními podíly, anebo když je jedna z firem na umření a dohromady budou mít 40 procent. U krizových fúzí přinejmenším umožníme, aby se správa majetku vykonávala dřív, než jsou naše zákonné lhůty.

* Přináší krize větší riziko vzniku kartelů?

Existuje riziko, že dojde ke státnímu organizování kartelových dohod. Tedy že některé státy budou řešit krizi svého průmyslu nabádáním k nepovoleným věcem. To určitě nechceme dopustit a je to jedna z mála věcí, na které se shodnou představitelé antimonopolních úřadů i Evropská komise. Nemyslím, že by se to ale mělo týkat České republiky, naše vláda je poměrně liberální. Nicméně zejména v tradičních státech jako Francie, Itálie nebo Španělsko to hrozí.

* Jste schopni hlídat, aby nedocházelo k dohodám o cenách, když nyní dochází v řadě sektorů k poklesu cen?

Když ceny začínají jít dolů, je to určitě větší riziko. Když se pak dosáhne vrcholu a ceny už fakticky klesají, tak si každý říká, proč by nemohl prodávat za stejnou cenu, když to šlo do teď. A štvě ho, že konkurent zlevňuje a on musí taky. Na tomto principu stál kartel prodejců pohonných hmot, který ještě můj předchůdce pokutoval a nyní je případ u Nejvyššího správního soudu. Došlo k tomu, že ceny vstupů klesaly a ceny pohonných hmot zůstaly zafixované. Pro nás je směrodatné, když začnou růst marže. Citlivé oblasti, jako je elektřina a pohonné hmoty, sledujeme pořád. Všechny obory ale šestatřicet lidí, kteří se tomu u nás věnují, neuhlídá.

* Podle statistik za loňský rok výrazně klesá počet odhalených monopolů a kartelů. Čím to je?

Velkých případů, kdy se podaří odhalit zneužití dominantního postavení, je méně. Nechci úplně otevřeně říct, že jich obecně ubývá, ale už jsme se přehoupili přes období, kdy jsme se mohli ponořit do odvětví, kde zneužití hrozí. Segmentů, kde by byli dominantní hráči jasní a zároveň tak velcí, aby dostávali rekordní pokuty, je omezený počet. A velcí hráči začali být opatrnější. Dřív stačilo podívat se na Telecom, který dostal ještě za mého předchůdce několik pokut za zneužití dominantního postavení. Dominantní je dnes ČEZ, ten si ale velmi hlídá, jak se svou rolí zachází. Velmi dbá na to, aby neprodával za podnákladové ceny a na druhou stranu aby nebyl dražší než konkurence. Nemůžeme ho stíhat ani za predátorské ceny, ani za příliš vysoké ceny.